

МУЗЕЙ М.М. БЕНАРДОСА

Музей видатного винахідника електричного дугового зварювання XIX ст. М.М. Бенардоса (1842-1905 рр.) знаходиться у мальовничому куточку Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини НІЕЗ «Переяслав», на березі штучного створеного ставка, у колишньому будинку – пам'ятці архітектури середини XIX ст., перевезеному з села Вороньків Бориспільського району Київської області.

Музей створений за допомогою Київського інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України на честь 100-річчя винайдення дугового електрозварювання металів і відкритий у травні 1981 р. На його урочисте відкриття прибули академіки, вчені, винахідники з усієї країни.

Найвідомішим відкриттям М.М. Бенардоса був метод дугового електрозварювання, якому вчений дав назву «Електрогефест» – на честь Гефеста – бога вогню та ковальської справи в давньогрецькій міфології. Значення його винаходу було настільки вагомим для світової спільноти, що ім'я дослідника було внесене до календаря ЮНЕСКО за 1981 р., куди заносяться найбільш пам'ятні події в історії людства.

Музей в Переяслав-Хмельницькому дає повне уявлення про життя і діяльність винахідника, відтворює атмосферу напруженої творчої праці, знайомить з цікавими новинками в різних галузях науки і техніки.

М.М. Бенардос є автором понад 200 оригінальних винаходів і проектів у галузі електротехнологій, електротехніки, транспорту, сільського господарства та військової справи. В експозиції представлено декілька макетів винаходів М.М. Бенардоса: Цар-дзвін з дзвіницею та піч для його заварювання, гребля для переправи військ через річку, макет пароплава, який може переходити міліну.

За описом і гравюрою з французького журналу «La Nature» за 1881 рік в експозиції музею відтворено робочий кабінет, вітальню, майстерню та лабораторію винахідника. Експонуються напівавтомати конструкції Бенардоса, зварювальний пост, зразки зварювання, справжні акумулятори XIX ст., генератор електричного струму, трансмісія, електровимірювальні прилади, бормашини для свердління отворів, дзвін, зварений за способом М.М. Бенардоса, підсвічник (метод наплавлення титанових крапель), уламок корпусу ракети (аргонно-дугове зварювання) тощо. Також у музеї представлені відлитий в бронзі герб сім'ї Бенардосів та меморіальні речі з робочого кабінету вченого: стіл-бюро, крісло, письмовий стіл, диван, рояль, сімейні альбоми, книги з особистої бібліотеки та канцелярське приладдя. Ця унікальна експозиція дає уявлення про те, в яких умовах працювали вітчизняні та зарубіжні інженери-електротехніки в кінці XIX – на початку XX ст.

По кресленнях і патентах М.М. Бенардоса реконструйовані перші в світі зварювальні апарати: електротримач з вугільним електродом, щипці для точкового зварювання, апарат для зварювання листового металу (макет), апарат для зварювання кільцеподібного металу (макет), водяний реостат (діюча модель) та інші. Про зв'язок нового способу зварювання з давнім ковальським ремеслом нагадує ковадло, пристосоване М.М. Бенардосом для зварювання.

Окремий розділ присвячено Євгену та Борису Патонам – видатним українським ученим у галузі електрозварювання. Виставка «Історія електрозварювання», що розташована в одній з кімнат музею, знайомить відвідувачів із розвитком технології зварювання та з'єднання матеріалів з давніх часів і до сучасного зварювання в космосі та зварювання живих тканин.

Ім'я М.М. Бенардоса можна поставити в один ряд із такими відомими винахідниками, як О.С. Попов, П.М. Яблочков, О.М. Лодигін і інші.

Список літератури:

1. Корнієнко О.М. Становлення та розвиток зварювального виробництва в Україні у світовому контексті (70-ті роки XIX ст. – 50-ті XX ст.): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук: спеціальність 07.00.07 – історія науки і техніки. – Київ, 2009. – 39 с.

2. Научно-технические изобретения и проекты. Избранные труды / Бенардос Н.Н. – Киев: «Наукова думка», 1982. – 239 с.

3. Путівник «Переяслав. Місто музеїв». НІЕЗ «Переяслав», 2010. – 99 с.